

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

EĞİTİMDE BÜTÜNLEŞTİRME UYGULAMALARI TEZSİZ II. ÖĞRETİM
YÜKSEK LİSANS PROGRAMINA İLİŞKİN BİLGİLER

Özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren öğrencilerle aynı eğitim ortamlarında eğitim alması olarak ifade edilebilecek bütünleştirme uygulamaları ülkemizde hızla yaygınlaşmaktadır. 2012-2013 öğretim yılında ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerindeki örgün eğitim kurumlarında 161.295 özel gereksinimli öğrenci bütünleştirme (kaynaştırma) uygulamaları kapsamında eğitim almakta iken bu sayı 2016-2017 öğretim yılında %36,2 artarak 219.728'e ulaşmıştır. Ayrıca 2016-2017 öğretim yılı itibarıyla örgün eğitim kurumlarından eğitim almakta olan tüm özel gereksinimli öğrencilerin %71,8'i bütünleştirme uygulamaları kapsamında eğitimlerine devam etmektedir.

Özel eğitim alanında yapılan araştırmalar özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte eğitim aldıklarında hem eğitsel hem de sosyal ihtiyaçlarının daha etkili bir şekilde karşılandığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle sınıf ve branş öğretmenlerinin, özel gereksinimli bireylerin bütünleştirme uygulamaları kapsamında eğitimleri sürecinde gerekli olan öğretimi bireyselleştirme ve uyarlama konusunda akademik ve mesleki bilgi ve becerilerini artırmaları gerekmektedir. Dolayısıyla özel gereksinimli bireylerin bütünleştirme uygulamaları kapsamında eğitimleri sürecine müdahil olan tüm eğitimcilerin ve uzmanların özel eğitim ve bütünleştirme uygulamaları ile ilgili gelişen ve değişen bilgi ve uygulamalar konusunda kendilerini geliştirmeleri bütünleştirme uygulamalarının kalitesinin artırılması için önemli bir unsurdur.

Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm eğitim kurumlarında bütünleştirme uygulamalarında yetkin öğretmen ihtiyacı artmaktadır. Bunun yanı sıra, bütünleştirme uygulamaları konusunda bilimsel çalışmaların kapsam ve çeşitliliğinin artırılması alanın gelişimi için oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için eğitimde bütünleştirme uygulamaları alanında lisansüstü programımız yürütülmektedir.

Eğitimde Bütünleştirme Uygulamaları Tezsiz II. Öğretim Yüksek Lisans programı, toplam 30 **krediden** az olmamak koşulu ile en az 10 adet ders ile dönem projesinden oluşur. Dönem

projesi dersi, kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrencinin alması gereken zorunlu ve seçmeli dersler aşağıda belirtilmiştir.

Tezsiz II. Öğretim

Güz Dönemi (I. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat T+U	Krd
Özel Eğitime Giriş (Introduction to Special Education)	3+0	3
Eğitimde Araştırma Yöntemleri ve Bilim Etiği (Research Methods in Education and Science Ethics)	3+0	3
Bütünleştirmede Okul, Aile ve Toplum İlişkileri (School, Family and Community Relations in Inclusion)	3+0	3
Seçmeli Dersler [2] (Elective Courses [2])		

Bahar Dönemi (II. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat T+U	Krd
Bütünleştirme Ortamlarında Sınıf ve Davranış Yönetimi (Classroom and Behavior Management in Inclusive Settings)	3+0	3
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (Individualized Education Program)	3+0	3
Seçmeli Dersler [3] (Elective Courses [3])		

Güz Dönemi (III. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat T+U	Krd
Dönem Projesi	0+2	0

Seçmeli Dersler

Dersin Adı	Saat T+U	Krd
Bütünleştirmenin Tarihi ve Yasal Mevzuat (History and Legal Legislation of Inclusion)	3+0	3
Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama (Individualization and Adaptation of Instruction)	3+0	3
Bütünleştirmede Destek Hizmetler (Support Services in Inclusion)	3+0	3
Bütünleştirme Araştırmaları (Research in Inclusion)	3+0	3
Bütünleştirmeye Hazırlık ve Geçiş Süreci Planlama (Preparing for Inclusion and Transition Planning)	3+0	3

Akademik Olmayan Becerilerin Öğretimi (Teaching Non-Academic Skills)	3+0	3
Özel Eğitimde Öğretim Yöntemleri (Teaching Methods in Special Education)	3+0	3
Sosyal Yeterliklerin Geliştirilmesi (Development of Social Competences)	3+0	3
Özel Eğitimde Aile Eğitimi (Family Education in Special Education)	3+0	3

Özel Eğitime Giriş

(3-0-3)

Özel eğitimin tanımı, tarihçesi ve yasal düzenlemeler, özel eğitimde değerlendirme süreci ve özel gereksinimi olan çocukların özellikleri, Özel eğitimde yerleştirme yaklaşımları: birlikte ve ayrı eğitim; bütünleştirmenin tanımı; en az kısıtlayıcı eğitim ortamı kavramı, tarihçesi, yasal dayanakları ve türleri; destekleyici özel eğitim hizmetleri: danışmanlık, sınıf-içi destek ve kaynak oda; bütünleştirmede işbirliği: tanımı, önemi ve türleri; Türkiye’de bütünleştirme süreci: geçmişte ve günümüzde bütünleştirme; Türkiye’de özel eğitimle ilgili yasal düzenlemelerde bütünleştirme; bütünleştirmenin başarısını etkileyen etmenler; bütünleştirmeye ilgili araştırmalar.

Eğitimde Araştırma Yöntemleri ve Bilim Etiği

(3-0-3)

Bu ders kapsamında; bilimsel araştırma ve bilimsel araştırma süreci, bilimsel araştırma paradigmaları, araştırma yöntemlerini değerlendirme, araştırma etiği, yayın etiği, nicel, nitel ve karma araştırma yöntemleri konusunda kuramsal ve kavramsal bilginin anlaşılması, bir araştırma önerisi geliştirme, geliştirilen bir öneriyi uygulama, ileri araştırma tasarım teknikleri ve ilgili istatistikler ve raporlaştırmaya yönelik konular ele alınacaktır.

Bütünleştirmede Okul, Aile ve Toplum İlişkileri

(3-0-3)

Aile ve toplum. Aile katılımı: dün, bugün ve gelecekteki eğilimler. Aile özellikleri, aile dinamikleri, tepkileri, aile gereksinimleri ve değerlendirilmesi. Ailelere sağlanabilecek destekler, duygusal destek, kardeşlere ve aile büyüklerine destek (dedeler, neneler), stresle başa çıkma yolları. Ailelerle iletişim. Aile eğitimi yaklaşımları aile eğitimi programları. Ailelerle birlikte çalışma ve işbirlikçi öğretim uygulamaları, etkili okul-aile işbirliği. Ev merkezli programlar. Aile eğitimi programları. Olumlu davranış desteği, davranış yönetimi,

beceri kazandırma ve akademik becerilerin öğretimi alanlarında aile eğitimi programları. Geçiş dönemi ve yetişkinlikte ailelerle çalışma. Çocuk istismarı ve ihmali. Ailelere yönelik değerlendirme araçları, ölçekler. Aile eğitimi programlarının uygulanmasında etik konular.

Bütünleştirme Ortamlarında Sınıf ve Davranış Yönetimi

(3-0-3)

Psikoloji yaklaşımları, öğrenme ve davranış yönetimi ile ilgili kuramlar. Davranış yönetiminde temel ilke ve kavramlar. Öğretmen davranışları ve öğrenci davranışları arasındaki ilişki. Sınıf yönetiminde temel kavramlar, etkili stratejiler. Bütünleştirme sınıflarında etkili sınıf ve davranış yönetimi.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

(3-0-3)

Bireyselleştirilmiş eğitim planları (BEP); BEP'in öğeleri; BEP'in yasal dayanakları; BEP ve okul programları (okulöncesi, ilköğretim programları); ölçme araçları ve ayrıntılı değerlendirme; amaçlar: kısa ve uzun dönemli amaçlar; yerleştirme ve ilgili ek özel eğitim hizmetlerinin belirlenmesi; öğretim amaçlarını ve öğretim basamaklarını oluşturma ve sıralama; öğretim süreçlerini belirleme ve ilerlemeleri kayıt etme; tüm hizmet planları; özel eğitim ihtiyacı olan bireylerde BEP uyarlamaları ve dikkat edilecek hususlar; BEP'in, izlenmesi ve değerlendirilmesi.

Bütünleştirmenin Tarihi ve Yasal Mevzuat

(3-0-3)

Bütünleştirmenin Dünyada ve Türkiye'de tarihsel gelişim süreci. Bütünleştirme ile ilgili ulusal ve uluslararası sözleşmeler, yasalar, yönetmelikler.

Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama

(3-0-3)

Bütünleştirme ortamlarının özellikleri. Bütünleştirmenin başarıya ulaşması için gerekenler. Bireyselleştirme kavramı ve eğitimdeki önemi. Bireyselleştirme için yapılması gerekenler:

müfredata dayalı değerlendirme, kaba değerlendirme, öbt hazırlama, değerlendirmede uyulması gereken kurallar. Uzun dönemli, kısa dönemli ve öğretimsel amaç belirleme. Bütünleştirme sınıf ve okullarında yapılabilecek düzenlemeler. Öğretimi uyarlama. Bütünleştirme sınıflarında bireyselleştirme ve uyarlama örnekleri.

Bütünleştirmede Destek Hizmetler

(3-0-3)

Bütünleştirme ortamları, bütünleştirme ortamlarında işbirliği, bütünleştirme uygulamalarında öğrenci gereksinimlerini değerlendirme, bütünleştirme ortamlarında öğretimin planlanması, bütünleştirme ortamlarında öğretimsel uyarlamalar, bütünleştirme ortamlarında bağımsız öğrenme stratejileri, bütünleştirme uygulamalarında öğrenmenin değerlendirilmesi, bütünleştirme uygulamalarında davranış yönetimi ve sosyal yeterliklerin geliştirilmesi.

Bütünleştirme Araştırmaları

(3-0-3)

Bütünleştirmeye yönelik araştırmalar, bütünleştirmenin başarıya ulaşmasında araştırmaların önemi, ulusal ve uluslar arası araştırmaların bulgularının karşılaştırılması.

Bütünleştirmeye Hazırlık ve Geçiş Süreci Planlama

(3-0-3)

Özel eğitimde değerlendirme, Bütünleştirme hazırlık becerileri, geçiş, geçiş çeşitleri, geçiş ekibi, geçiş planlama, yasal süreç, geçiş hizmetleri, geçiş sürecinde işbirliği, örnek geçiş planları ve geçiş ile ilgili araştırmalar.

Akademik Olmayan Becerilerin Öğretimi

(3-0-3)

Öğrenme kuramları, öğrenme ile ilgili temel kavramlar. Akademik olmayan becerilerin sınıflanması. Beceri öğretimiyle ilgili temel kavramlar. Beceri öğretimine hazırlık amacıyla yapılması gerekenler. Beceri öğretiminde sıklıkla kullanılan öğretim yöntemleri.

Özel Eğitimde Öğretim Yöntemleri

(3-0-3)

Öğrenciler; öğrenme öğretme, etkili öğretim, uyaran kontrolü, uyaran kontrolü transferi, etkililik verimlilik, sosyal geçerlik, öğretim düzenlemeleri, öğrenmenin aşamaları, gözleyerek öğrenme, hedeflenmeyen bilgi kazanımı, sistematik öğretim ve aşamaları, öğretim yöntemine karar verirken dikkat edilecek noktalar, veri toplama yöntemleri, güvenilirlik analizleri, yanlışsız öğretim yöntemleri, öğretimde ipuçlarının kullanımı, doğal öğretim yöntemleri, akran merkezli öğretim, doğrudan öğretim, basamaklandırılmış öğretim, video modellerle öğretim gibi öğretim yöntemleri hakkında bilgi sahibi olacaklardır. Aynı zamanda öğrencilerden, dersin öğretim üyesi eşliğinde bir öğretim süreci planlamaları ve bu sürecin etkilerini belirledikleri bir araştırma yürütmeleri beklenmektedir.

Sosyal Yeterliklerin Geliştirilmesi

(3-0-3)

Dersi alan öğrencilerin, çeşitli yetersizlikleri olan ve aynı zamanda toplumsal becerileri kullanmada güçlükler yaşayan bireylerin sosyal yeterliklerini geliştirmek üzere kullanılan çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri konusunda bilgi sahibi olmaları beklenmektedir. Ayrıca dersi alan öğrencilerin bu öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak sosyal beceri öğretimi planlamaları; planladıkları öğretimi sosyal beceri yetersizlikleri gösteren öğrencilere uygulayarak etkililiğini belirlemeleri de beklenmektedir.

Özel Eğitimde Aile Eğitimi

(3-0-3)

Aile kavramı; aile sistem kuramları; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerinin geçirdikleri uyum evreleri; özel eğitim ihtiyacı olan çocukların eğitimine aile katılımının önemi, kuramsal ve yasal dayanakları; yasalarda ailelere getirilen hak ve sorumluluklar; ailelerin özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin eğitim sürecine katılımı; öğrencinin değerlendirilmesi; bireyselleştirilmiş aile eğitim planı (BAHP), bireyselleştirilmiş eğitim planı (BEP) ve geçiş planlarına ailenin katılımı; ailelere öğretme becerileri kazandırma; kurum, ev ve kurum-ev merkezli aile öğretim programlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi.